Kulturutskottets betänkande 1987/88:17

om anslag till internationellt kulturellt samarbete (prop. 1987/88:100 bil. 10 delvis)

KrU
1987/88:17

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet de förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1987/88:100 bil. 10 (utbildningsdepartementet) under avsnittet H. Internationellt kulturellt samarbete (punkterna H 1–H 5).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag med viss jämkning beträffande projektmedel som är avsedda att stärka Sverigefinländarnas kulturverksamhet.

Vid betänkandet är fogat ett särskilt yttrande (m).

1. Kulturellt utbyte med utlandet

Regeringen har under punkt H 1 (s. 526–530) föreslagit riksdagen att till Kulturellt utbyte med utlandet för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag av 8 873 000 kr.

Motion

1987/88:Kr329 av Birgitta Rydle m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen under anslaget H 1. Kulturellt utbyte med utlandet för anslagsposten Bidrag avseende högskoleföreträdare i internationella organisationer för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 500 000 kr.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:Ub816.

Utskottet

För budgetåren 1986/87–1987/88 har under förevarande anslag beräknats särskilda medel för bidrag till täckande av vissa kostnader för svenska högskolelärares förtroendeuppdrag i internationella organisationer. För innevarande budgetår har för ändamålet under anslaget beräknats 250 000 kr.

För nästa budgetår har regeringen föreslagit att för det angivna ändamålet ett oförändrat belopp skall beräknas under anslaget D 7. Vissa särskilda utgifter inom högskolan m.m. Under nämnda anslag beräknas medel för bl.a. kostnader för internationalisering av högskoleutbildningen. I betänkandet UbU 1987/88:21 har utbildningsutskottet tillstyrkt regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Frågan om storleken av ifrågavarande bidrag till täckande av vissa

1 *Riksdagen 1987/88. 13 saml. Nr 17*

Rättelse: S. 3 rad 31 tillkommit: till *Kostnader – – – Unesco m. m.*

kostnader för svenska högskolelärares förtroendeuppdrag i internationella organisationer har således prövats av utbildningsutskottet. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet bifall till motion Kr329 (m) vari det yrkas att under förevarande anslag skall beräknas 500 000 kr. för samma ändamål.

Utskottet har inte heller i övrigt någon erinran mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motion 1987/88:Kr329 till *Kulturellt utbyte med utlandet* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 8 873 000 kr.

2. Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m.

Regeringen har under punkt H 2 (s. 530–532) föreslagit riksdagen att till Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m.m. för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 16 015 000 kr. .

Motion

1987/88:Kr267 av Karl Boo m.fl. (c) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om World Decade for Cultural Development.

Utskottet

Från anslaget utgår bl.a. medel till Sveriges årsbidrag till Unesco och bidrag till Svenska Unescorådet för rådets möten, utrednings- och programverksamhet. Svenska Unescorådet är ett med stöd av FN:s stadga inrättat nationellt råd med uppgift att i Sverige främja Unescos verksamhet och stödja svenska insatser inom ramen för Unescos program. Regeringens förslag till medelsanvisning innefattar ett ökat bidrag till Unescorådet med 130 000 kr. till 505 000 kr. Enligt utbildningsministern har vid medelsberäkningen särskilt beaktats behovet av ökade resurser för att möjliggöra för Unescorådet att intensifiera och bredda informationsverksamheten i samhället om Unescos arbete.

Utskottet har inte någon erinran mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

FN:s generalförsamling har beslutat att perioden 1988–1997 skall proklameras som World Decade for Cultural Development. För kulturårtiondet har fyra övergripande mål satts upp, nämligen

- erkännande av den kulturella dimensionen i utvecklingen
- förstärkande av den kulturella identiteten
- vidgat deltagande i kulturella verksamheter
- främjande av internationellt samarbete.

Inom FN är Unesco den organisation som har ansvaret för att samordna verksamheten mellan olika FN-organ och mellan medlemsländerna. Vid Unescos generalkonferens 1987 beslutades om program och budget för perioden 1988–1989. I detta program finns förslag om verksamheter avseende kulturårtiondet. Då beslutades också att inrätta en mellanstatlig kommitté

som skall samordna och internationellt driva verksamheten under årtiondet. Kommitténs första sammanträde hålls under våren 1988. Sverige är ledamot av Unescos styrelse och dess arbetsutskott. I budgetpropositionen lämnas en redogörelse för Sveriges arbete inom organisationen i vad det avser utarbetandet av den nya plan för perioden 1990–1995 som skall antas på nästa generalkonferens 1989. Enligt vad utskottet inhämtat har den svenska regeringen i de synpunkter som lämnats på planens struktur och innehåll framhållit att kulturårtiondet bör tillmätas stor vikt.

I motion Kr267 (c) framhålls det att Sverige måste aktivt medverka i det fortsatta arbetet med kulturårtiondet.

Enligt vad utskottet inhämtat har Sverige bidragit till planeringen av kulturårtiondet bl.a. genom att en svensk konsult från statens kulturråd medverkat i det interna arbetet inom Unescos sekretariat med uppgift att konkretisera målsättningarna för årtiondet och omvandla dem till mera gripbara uppgifter för organisationen och för medlemsländerna. Arbetet har nyligen redovisats i rapporten Unesco's role in the World Decade for Cultural Development. Vidare har utskottet inhämtat att ett nationellt beredningsarbete av kulturårtiondet bedrivs under utbildningsdepartementets ansvar för att planera uppföljningen i Sverige av FN:s beslut. Arbetet avser såväl styr- och samordningsfunktioner som konkreta projekt. I detta arbete förekommer nära kontakter mellan de nordiska ländernas Unesco-kommissioner.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att en aktiv medverkan från Sveriges sida i kulturårtiondet är angelägen. Den i det föregående lämnade redovisningen visar enligt utskottets mening att man från svensk sida ägnar frågan om insatser för en sådan medverkan stor uppmärksamhet. Enligt utskottets uppfattning är det därför inte erforderligt att riksdagen vidtar någon åtgärd med anledning av motionen i här aktuell del.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 till *Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m. m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 015 000 kr.,

2. beträffande *World Decade for Cultural Development*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr267 yrkande 3.

3. Bidrag till internationella kongresser m.m. i Sverige. Bidrag till svenska institut i utlandet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna H 3 och H 4 (s. 532–533) och hemställer

1. att riksdagen till *Bidrag till internationella kongresser m.m. i Sverige* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 871 000 kr.,

2. att riksdagen till *Bidrag till svenska institut i utlandet* för budgetåret 1988/89 anvisar ett anslag av 3 552 000 kr.

4. Bilateralt nordiskt kultursamarbete m.m.

Regeringen har under punkt H 5 (s. 533–537) föreslagit riksdagen att till Bilateralt nordiskt kultursamarbete m.m. för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag av 7 272 000 kr.

Motioner

1987/88:Kr314 av Lahja Exner m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen – i anslutning till behandlingen av anslaget H 5. Bilateralt nordiskt kultursamarbete m.m – som sin mening ger regeringen till känna att de under anslagsposten 30 beräknade projektmedlen för att stärka Sverigefinländarnas kulturverksamhet (75 000 kr.) skall direkt ställas till Stiftelsen Finlands Hus förfogande för ifrågavarande ändamål.

1987/88:Kr331 av Alf Svensson (c) vari yrkas

2. att riksdagen anslår medel till Stiftelsen Finlands Hus i enlighet med vad som anförs i motionen.

Utskottet

Från anslaget anvisas medel under ett antal anslagsposter för vissa ändamål, bl.a. av bilateral karaktär, som inte ingår i Nordiska ministerrådets budget.

Regeringen föreslår bl.a. att ett belopp av 513 000 kr. ställs till regeringens disposition. Av dessa medel har regeringen beräknat 75 000 kr. i projektmedel till statens kulturråd för vissa åtgärder i syfte att stärka Sverigefinländarnas kulturverksamhet. Förslag till de ifrågavarande åtgärderna har lämnats av den vid andra finsk-svenska flerministermötet i Helsingfors 1984 tillsatta Samarbetsgruppen för Sverigefinländska kulturfrågor i Delrapporten SVERIGEFINLÄNDARNA: Kulturell egenverksamhet i utveckling. Enligt gruppens förslag bör ett tvåårigt försöksprojekt startas för att underlätta samarbetet mellan organisationer, kulturinstitutioner och myndigheter för att skapa förutsättningar för att förbättra Sverigefinländarnas kulturutbud.

Frågor som rör dessa medel tas upp i motionerna Kr314 (s) och Kr331 (c). I motionerna framhålls den viktiga roll som Stiftelsen Finlands Hus spelar i det nordiska kultursamarbetet. Motionärerna, som även hänvisar till att Finlands Hus för första gången begärt bidrag via den svenska statsbudgeten, vill att de ifrågavarande medlen – och enligt motion Kr331 även ytterligare medel – ställs till förfogande inte till statens kulturråd utan direkt till Finlands Hus. I motion Kr314 framhålls det att Finlands Hus är berett till och har utarbetat konkreta planer för att aktivt arbeta för förmedling av finsk kultur till Sverige och för förstärkning av den finskspråkiga kursverksamheten i Sverige. I motionen lämnas en utförlig redogörelse för verksamheten vid Finlands Hus. Utskottet hänvisar till framställningen i motionen.

Utskottet delar utbildningsministerns och samarbetsgruppens uppfattning att Sverigefinländarnas kulturutbud organisatoriskt bör stödja sig på befintliga organisationer såsom t.ex. Hanaholmen och Finlands Hus. Med anledning av motionerna bör enligt utskottets mening det angelägna i en sådan ordning redan nu understrykas genom att de ifrågavarande projektmedlen om 75 000 kr. ställs direkt till samarbetsgruppens förfogande. Utskottet förutsätter att

projektet ändå kommer att drivas i nära samarbete med statens kulturråd.

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och motionerna 1987/88:Kr314 och 1987/88:Kr331 yrkande 2, båda motionerna i motsvarande del, till *Bilateralt nordiskt kultursamarbete m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 7 272 000 kr.,

2. beträffande *dispositionen av vissa projektmedel*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och motionerna 1987/88:Kr314 och 1987/88:Kr331 yrkande 2, båda motionerna i motsvarande del, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 7 april 1988

På kulturutskottets vägnar

Ing-Marie Hansson

Närvarande: Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönnung (s), Berit Oscarsson (s), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Margareta Mörck (fp), Gunnel Liljegren (m), Erkki Tammenoksa (s), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Mats O Karlsson (s), Margareta Fogelberg (fp), Håkan Stjernlöf (m) och Stina Gustavsson (c).

Särskilt yttrande

Medelsanvisningen till Kulturellt utbyte med utlandet (punkt 1)

Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Håkan Stjernlöf (alla m) anför:

Eftersom yrkandet i motion Kr329 om bidrag avseende internationella högskoleföreträdare i internationella organisationer sakbehandlats i betänkandet UbU 1987/88:21 och där föranlett en reservation från utskottets moderata ledamöter saknas anledning att yrka bifall till yrkandet även under föreliggande anslag.